

Publikálva: 2025.06.07. 14:32

Szerző

[Hantó Fruzsina](#)

„Hazugságokkal nem lehet nemzetet segíteni abban, hogy a realitásokkal szembenézzen, a sorsát elviselje”

Romsics Ignác Széchenyi-díjas történész jó eséllyel utolsó könyvét Kosáry Domokos életéről készítette. Szoros ismeretségük okán a könyv nemcsak a történetírói nagyságot, hanem a magánembert is megmutatja.

Romsics Ignác a Magyar Tudományos Akadémián rendezett könyvbemutatón | **Fotó:** Ilyés Zalán | **Forrás:** Népszava

Ahogy Kosáry Domokos sem készült történésznek, úgy nem tervezte kezdetben Romsics Ignác sem, hogy könyvet ír róla. Aztán Kosáryból mégis az egyik legkiválóbb történetíró lett a 20. században, a róla szóló könyv pedig mostanra, majdnem húsz évvel halála után elkészülhetett. – Születésének 110. évfordulójára, 2023-ban rövid cikkben emlékeztem meg róla, ennek fogalmazása közben jutottam arra az elhatározásra, hogy

életem valószínűleg utolsó könyvét neki szentelem, az ő életének - mondta Romsics Ignác, a Magyar Tudományos Akadémián tartott könyvbemutatón.

A történész elárulta, kezdetben egy nagyobb tanulmányban, esszében gondolkodott, aztán menet közben derült ki, Kosáry akkora és olyan értékes hagyatékot hagyott maga után, hogy az megkíván egy komplex biográfiát. Kutatásában nemcsak a Pest Megyei Levéltárban őrzött több mint 300 doboznyi iratanyag segítette, hanem Kosáry családja is, akik, mint a történész kiemelte, támogatásukról biztosították, még akkor is, mikor "mindenféle udvariatlan kérdéssel" kereste őket. A Kosáry Domokos című könyv ugyanis nemcsak a történetíró munkásságába, világlátásába enged betekintést, hanem a magánemberhez is fogódzkodót nyújt. Romsics Ignác volt olyan szerencsés, hogy életében jól ismerhette, mint arra Hunyady György, az MTA rendes tagja is rámutatott a kötet ismertetésénél. Kosáry többek között megismerkedésük hajnalán hosszú idő óta az első becsületes hangnak nevezte viharos intézeti bemutatkozása során, később pedig támogatta Romsics akadémiai karrierjét.

Hunyady kiemelte, a kötet borítóján látható jól fésült, komoly fiú kiváló képességű, egy eminens volt. – Nincs nagyobb különbség, mint ami az eminens és a stréber között fennáll: az előbbi megfelelni akar, az utóbbi megmutatja magát a világnak, sőt, hajlamos azt is megmutatni, hogy annak milyennek kellene lennie - jellemezte Hunyady Kosáry Domokost, akit szellemi függetlensége, személyes integritása emelt ki társai közül, aztán tette túl azon az időszakon is, mikor a kommunista hatalomátvétel egy időre megfékezte karrierjét és 1957-ben hazaárulás vádjával börtönbe vetette. – **Eörsi István** azt gyanította, hogy a szája sarkában megbújó, ironikus mosoly volt sok-sok konfliktusának emberi oka, de ez az ironia korántsem bújt meg, hanem permanensen jelen volt, akár éles hangú polémiáiban, amelyet előszeretettel folytatott hatalmi figurákkal - mondta Hunyady. Kosáry

identitása a nyugati kultúra értelmi és érzelmi megéléséből fakadt, európai polgár volt, miközben nemzeti kötődése kikezdzhetetlen maradt.

„Hazugságokkal nem lehet nemzetet segíteni abban, hogy a realitásokkal szembenézzen, a sorsát elviselje” - idézte a kötet egyik zárógondolatát Hunyady. Kosáry ugyanis - halhatatlan eminens lévén - élete végén is harcolt az áltudományos nézetekkel szemben.

Infó: Romsics Ignác: Kosáry Domokos. Helikon Kiadó 2025